

Mikonya József

Mikonya József 1928. március 28-án, Tarjánban született. Gyermekéveit részben szülőfalujában részben Óbudán töltötte, ahol a szülei dolgoztak. Kezdetben Óbudán, majd 1937-től 1941-ig Tarjánban tanult. A család anyagai helyzete nem tette lehetővé, hogy továbbtanuljon, ezért egy helyi családnál szolgált. A második világháború idején az ifjú levették képzésén kellett részt vennie. 1945. február 17-én 23 fiatalembert, köztük őt is elhurcolták Komáromba, hogy velük enyhítsék a katonahiányt és részt vegyenek Budapest felszabadításában. Miután a terv kudarcot vallott, a fiatalembereket Németországba, az Allgäu-ba szállították, ahol 1945. április 20-án amerikai hadifogságban került. Csak 1946 januárjában térhetett vissza Tarjánba. 1946-tól 22 éven keresztül bányászként, majd 13 évig kohómunkásként dolgozott a tatai járásban. 1981-ben előnyugdíjba ment, ettől fogva irodalmi tevékenységének szentelte idejét. 2006 szeptemberében, 78 éves korában hunyt el.

Irodalmi munkássága

Mikonya József a legjelentősebb magyarországi német írók közé tartozik. A hatvanas években kezdte írói pályafutását. Az első elbeszélését magyar nyelven írta, Néma Ajkak címmel. Ebben a műben a bányában szerzett élményeiről, tapasztalatairól ír. Kezdetben nehézségei voltak a német nyelvtannal, azonban törekedett arra, hogy képezze magát. Sokat olvasott, autodidaktaként képezte magát.

A Neue Zeitung „Greift zur Feder!” című felhívása fordulópontot jelentett irodalmi pályafutásában. Különdíjban részesült, a „Tiefe Wurzeln” című első magyarországi német antológiában 5 elbeszélése jelent meg. Írói tevékenységének első elismerése után bátrabban írt, ettől fogva közreműködött az irodalmi szekció, majd később a Magyarországi Német Írók és Művészek Szövetségének munkájában. Művei számos német nyelvű kiadványban – „Neue Zeitung“, „Unsere Post“, „Signale“, „Deutscher Kalender“, „Unser Hauskalender” (Stuttgart), valamint magyar nyelvű folyóiratokban - „Szabad Föld”, „Élet és Irodalom”, „24 óra”, jelentek meg.

1983-ban kezdte el írni a Tarjáni Krónikát magyar nyelven, amelyben lejegyezte Tarján történetét a kezdetektől napjainkig. Szinte az összes magyarországi német antológiában publikált. / jelentek meg írásai.

1994-ben jelent meg az első német nyelvű könyve „Krähen auf dem Essigbaum” címmel, amely 36 lírai és prózai művet tartalmaz. Az utolsó nagyobb munkájában, „Az elveszett szülőföld” című novelláskötetében a magyarországi németiség második világháború utáni tragikus sorsát ábrázolja.

Művei

Mikonya József műveit részben a falu ihlette (pl. „Fuhrmann der Armen“, „Die beste Medizin“, „Intermezzo anno 1944“, „Kuckucksknecht“, „Nichtsbrot“). Témáit főként a saját és a családja életéből merítette (pl. „Krähen auf dem Essigbaum“, „Der rote Kater“, „I und mei Weiwal“). Sok elbeszélésének a nagyszüleitől vagy ismerősöktől hallott történetek szolgálnak alapul. Számos művében a faluban zajló történelmi és szociális konfliktushelyzeteket dolgozta fel.

A katonaevek élményeit többek között a „Deutschland gestern und heute“, „Wie Johann Ruf Korporal wurde“, „Erinnerung an ein Weihnachtsfest“ című műveiben örökítette meg. A „Das Land, wo meine Wiege stand“, „Ungarn ist mein Vaterland“, „Ti scheinsti Haamat is tie

Muttersproch“ (Die schönste Heimat ist die Muttersprache) című írásában a szülőföldre iránt érzett szeretetét önti szavakba. A Tarjáni Krónikában a helytörténet mellett a szülőfalujában élő egyes emberek különleges sorsát is ábrázolja.

Mikonya József mindig fogékony volt az aktualitásokra, ezek kapcsán író-kollégájával, Engelbert Rittingerrel a Neue Zeitung hasábjain nyílt levelezést folytattak nyelvjárásban. Mikonya a „Warum ich schreibe?“ (Miért írok?) című művében úgy fogalmaz, hogy belső kényszer hajtja. Szenvedélyesen kereste az igazságot és a történelem mögött rejlő okokat.

Mikonya szereplői egyszerű, hétköznapi emberek: parasztok, földművesek, katonák és munkások. Művei középpontjában a gondolkodás és az érzelmek állnak. Stílusát optimizmus, humor, természetesség és kötetlenség jellemzi. Német és magyar nyelven, valamint tarjáni nyelvjárásban publikált. Különösen szorosan kötődött szűkebb hazájához: helyi anekdotákat gyűjtött, alapító tagja volt a nemzetiségi kórusnak és az egykori a fúvószenekarnak. A tarjáni nemzetiségi tanösvény állomásain Mikonya József „Zwölf Maunat is a Jaohr“ című versének sorait használtuk mottóként. A szülőházával szemben található tábla az író munkásságát mutatja be.

Művei:

Tarjáni Krónika – Tarján község a történelem tükrében (1992)

Krähen auf dem Essigbaum (1994)

Az elveszett szülőföld (2003)

Az alábbi antológiákban jelentek meg írásai:

Tiefe Wurzeln (1974)

Bekenntnisse – Erkenntnisse (1979)

Útban a csönd felé (1988)

Tie Sproch wiedergfune (1989)

Bekenntnisse eines Birkenbaumes (1990)

Jahresringe (1994)

Das schönste Erbe

Elismerései:

1993: Tarján község díszpolgára

2006: „Magyarországi Németiségért Arany Díszű“

2018: Mikonya József irodalmi hagyatéka a Komárom-Esztergom megyei értéktár része lett.